

Stanowisko
Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej
z dnia 9 marca 2017 r.

w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontroli urzędowych (dokument nr 10755/1/16 z dnia 19 grudnia 2016 r.) oraz Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego z dnia 9 stycznia 2017 r. (dokument nr 5068/17) dotyczącego stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych

Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna, po zapoznaniu się z:

1. projektem z dnia 19 grudnia 2016 r. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin (...) (dokument nr 10755/1/16; Międzyinstytucjonalny numer referencyjny: 2013/0140 (COD))
2. Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego z dnia 9 stycznia 2017 r. (dokument nr 5068/17; Nr dok. Kom.: COM(2017) 6 final; Międzyinstytucjonalny numer referencyjny: 2013/0140 (COD)) dotyczącym stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin (...)

Zważywszy na fakt, iż:

1. Normy OIE są standardem w handlu światowym żywnością oraz zwierzętami, co wyrażone zostało we wstępie do Kodeksu Zdrowia zwierząt lądowych 2016: *The World Trade Organization (WTO) Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures (hereafter referred to as the SPS Agreement) formally recognises the role of the OIE as the international standard setting organisation for animal health and zoonotic diseases. According to the SPS Agreement, WTO Members should align their import requirements with the recommendations in the relevant standards of the OIE;*
2. Projektowane rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady reguluje obszar prawny zdefiniowany przez OIE¹ jako prawo weterynaryjne, co w sposób oczywisty

¹ Kodeks Zdrowia Zwierząt Lądowych OIE 2016 (Terrestrial Animal Health Code 2016) – Glossary – *veterinary legislation means laws, regulations and all associated legal instruments that pertain to the veterinary domain.*

determinuje również podmiotowość właściwych organów przeprowadzających kontrole urzędowe²;

3. Samorząd lekarzy weterynarii, mocą art. 10 ust. 2 pkt 6 ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych został zobowiązany *do opiniowania projektów ustaw i innych aktów prawnych dotyczących ochrony zdrowia zwierząt, weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego, ochrony środowiska i wykonywania zawodu lekarza weterynarii bądź występowanie o ich wydanie*;

Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna wyraża następujące stanowisko:

1. Poprawki Parlamentu Europejskiego **odrzucone przez Komisję** i niewłączone do stanowiska Rady w pierwszym czytaniu zawarte w sekcji 3.5. Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego z dnia 9 stycznia 2017 r. (dokument nr 5068/17) dotyczącego stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych (...) w brzmieniu:
 - ***Stała obecność urzędowego lekarza weterynarii.*** *Parlament Europejski zaproponował stałą obowiązkową obecność urzędowego lekarza weterynarii podczas badania przedubojowego i poubojowego. Zaproponował ponadto, by możliwość zaangażowania pracowników rzeźni w kontrole urzędowe, pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii, ograniczyć do drobiu i zajęczaków. Komisja odrzuciła te poprawki, ponieważ stałyby w sprzeczności z celem, jakim jest umożliwienie – bez obniżania poziomu bezpieczeństwa żywności – efektywniejszego wykorzystania zasobów kontrolnych i ograniczenia obciążenia właściwych organów. Również Rada odrzuciła większość tych poprawek, kierując się podobnym rozumowaniem. Zgodnie ze stanowiskiem Rady warunki elastyczności zostaną ustanowione aktami delegowanymi i wykonawczymi.*
 - ***Obowiązkowe kierowanie i systematyczne kontrole urzędowe „żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego” wprowadzanej na terytorium Unii.*** *Parlament Europejski zaproponował, by „żywność zawierająca produkty pochodzenia zwierzęcego” dodać do kategorii towarów podlegających obowiązkowej systematycznej kontroli w punktach kontroli granicznej. Komisja odrzuciła tę poprawkę, ponieważ nie wszystkie rodzaje „żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego” stanowią ryzyko na tyle wysokie, by konieczne było ich kierowanie do punktów kontroli granicznej i ich systematyczna kontrola w tych punktach. Rada również odrzuciła te poprawki, ponieważ byłyby one nieproporcjonalne i niepotrzebnie zakłócałyby handel.*
 - ***Kontrole weterynaryjne wszystkich produktów pochodzenia zwierzęcego na granicach.*** *Parlament Europejski wprowadził poprawki, zgodnie z którymi*

² *Competent Authority means the Veterinary Authority or other Governmental Authority of a Member Country having the responsibility and competence for ensuring or supervising the implementation of animal health and welfare measures, international veterinary certification and other standards and recommendations in the Terrestrial Code and in the OIE Aquatic Animal Health Code in the whole territory.* – Kodeks Zdrowia Zwierząt Lądowych OIE 2016 (Terrestrial Animal Health Code 2016) – Glossary

kontrole fizyczne zwierząt i wszystkich produktów pochodzenia zwierzęcego wprowadzanych na terytorium Unii musiałyby być przeprowadzane przez urzędowego lekarza weterynarii. Komisja odrzuciła te poprawki, ponieważ kontrole fizyczne niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego, np. mleka w proszku oraz mięsa w puszkach, nie wymagają fachowej wiedzy z dziedziny weterynarii. Co więcej, byłoby to niespójne z jednym z kluczowych celów wniosku, jakim jest umożliwienie bardziej efektywnego wykorzystania zasobów kontrolnych. Również Rada odrzuciła te poprawki Parlamentu Europejskiego, kierując się podobnym rozumowaniem. Zgodnie ze stanowiskiem kompromisowym Rady urzędowi lekarze weterynarii mają obowiązek wykonywania kontroli fizycznych przesyłek zawierających zwierzęta oraz przesyłek zawierających mięso i podroby jadalne. Komisja może zaakceptować kompromisową propozycję – mimo iż ma charakter bardziej nakazowy niż wniosek Komisji – ponieważ umożliwia ona skuteczniejszą alokację zasobów weterynaryjnych.

opierają się na fałszywych przesłankach i braku wiedzy merytorycznej. Eradykacja lekarzy weterynarii z działań kontrolnych pod pretekstem *bardziej efektywnego wykorzystania zasobów kontrolnych* jest realizacją wprost postulatów lobby producentów żywności, mających na celu wyłącznie obniżenie kosztów produkcji kosztem bezpieczeństwa zdrowia publicznego. Wbrew postawionej tezie, iż po wprowadzeniu omawianych przepisów *bez obniżania poziomu bezpieczeństwa żywności – efektywniejsze wykorzystanie zasobów kontrolnych i ograniczenie obciążenia właściwych organów*, nastąpi eliminacja z czynności kontrolnych najlepiej wykształconych w zakresie objętym uregulowaniami legislacji weterynaryjnej lekarzy weterynarii, co implikować będzie oczywiste obniżenie poziomu bezpieczeństwa.

Rozstrzygnięcie a priori, w sprawach indywidualnych, bez przeprowadzonej kontroli, w trybie przepisów prawnych o tym, że nie wszystkie rodzaje „żywności zawierającej produkty pochodzenia zwierzęcego” stanowią ryzyko na tyle wysokie, by konieczne było ich kierowanie do punktów kontroli granicznej dla osób z wiedzą merytoryczną jest niezrozumiałe, a wręcz groteskowe, i z pewnością nie pogłębia zaufania konsumenta do żywności pochodzącej z Krajów Trzecich. Rada wskazuje, iż motywacją takiej decyzji nie była potrzeba zapewnienia zdrowia publicznego, a imperatyw natury finansowej, który ma wyeliminować przeszkody, które *niepotrzebnie zakłócałyby handel*. Parafrazując powyższe stwierdzenie Rady, urzędowi lekarze weterynarii, przeprowadzający kontrole w trosce o zdrowie społeczeństwa są na tym etapie zidentyfikowani jako czynnik niepotrzebnie zakłócający handel. O ignorancji osób opracowujących dokument dla potrzeb Komisji najdobitniej świadczy fragment, mówiący, iż *kontrole fizyczne niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego, np. mleka w proszku oraz mięsa w puszkach, nie wymagają fachowej wiedzy z dziedziny weterynarii*. Tym samym Komisja zakwestionowała sens wieloletniego dorobku naukowego pokoleń lekarzy weterynarii w zakresie mikrobiologii, diagnostyki laboratoryjnej etc. odnoszących się do powyższych

rodzajów żywności pochodzenia zwierzęcego, udowadniając, iż jej działania pozbawiane są holistycznego podejścia do kwestii pogłębiania idei zdrowia publicznego.

2. Art. 17 projektu rozporządzenia wprowadza definicje:

- a) „na odpowiedzialność urzędowego lekarza weterynarii” oznacza, że urzędowy lekarz weterynarii zleca wykonanie czynności urzędowemu pracownikowi pomocniczemu;
- b) „pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii” oznacza, że czynność jest wykonywana przez urzędowego pracownika pomocniczego na odpowiedzialność urzędowego lekarza weterynarii, a urzędowy lekarz weterynarii jest obecny w obiekcie w czasie niezbędnym do wykonania tej czynności;

które umożliwią delegowanie czynności urzędowych w rzeźniach i innych zakładach na tańszy, słabiej wykształcony personel zastępujący urzędowego lekarza weterynarii, który, jak dopuszcza przepis, może być zatrudniony przez rzeźnię, pod warunkiem, że ten personel:

- a) działa niezależnie od personelu produkcyjnego rzeźni;
- b) został odpowiednio przeszkolony do wykonywania tych zadań; oraz
- c) wykonuje te zadania w obecności urzędowego lekarza weterynarii lub urzędowego pracownika pomocniczego i zgodnie z ich poleceniami. (vide art. 18 ust. 3 projektu rozporządzenia)

Ustawodawca pragnie zminimalizować koszty nadzoru poprzez zastąpienie urzędowego lekarza weterynarii osobą, która z definicji nie jest właściwie przygotowana merytorycznie, a jednocześnie nie jest niezależna w ocenie stanu faktycznego, acz paradoksalnie, każda nieprawidłowość w pracy tej osoby będzie obciążać lekarza weterynarii. Takie rozwiązanie jest świadomym omijaniem międzynarodowych standardów objętych porozumieniem SPS (WTO – Światowa Organizacja Handlu, WHO – Światowa Organizacja Zdrowia, OIE – Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt i FAO – Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa) w zakresie nadzoru nad żywnością przy jednoczesnym iluzorycznym wskazaniu, iż w dalszym ciągu za wszystko odpowiedzialny jest lekarz weterynarii.

Powyższe rozwiązania prawne, jako bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa konsumenta, nie mogą zostać zaakceptowane przez środowiska lekarzy weterynarii, dzięki wielopokoleniowej pracy których utrwaliły się wzorce w świadomości społecznej, iż żywność na rynku jest bezpieczna. Eliminacja lekarzy weterynarii z obszaru bezpieczeństwa żywności, prowadzona konsekwentnie od lat za sprawą lobby producentów żywności, spowoduje docelowo zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. **Chcąc uniknąć powyższego zagrożenia Polski Samorząd Lekarzy Weterynarii wzywa Komisję, Radę i Parlament Europejski do zaniechania zmian w prawie wynikających wyłącznie z pobudek finansowych, czego konsekwencją będzie narażone na szwank bezpieczeństwo zdrowia publicznego w całej Europie.**

SEKREIARZ
Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej
lek. wet. Danuta Pawicka-Stefanko

4

PREZES
Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej
lek. wet. Jacek Łukaszewicz